

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-és száma,

ahová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Fleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
ahová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

— kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Merjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 óráig.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 168 szám.

Szerda, július 26.

A kormány és a tisztviselők.

Nagybecskerek, július 26.

A kormány ragaszkodva álláspontjához, egymásután semmisíti meg a törvényhatóságoknak ellentálló határozatait. Budapest után most következett Pestvármegye s azután kétségtelenül következnek a többiek.

A kormány és az egyes félrevezetett törvényhatóságok szembenállása a legelőkeltebben érinti a tisztviselőket s ők várják a legnagyobb figyelemmel, hogy mi fog ebből kifejlődni. Hogyne, hiszen állásuk, ekzsztenciájuk van kockára vetve és épen nem örülnek annak, hogy majd a társadalom nagylelkűsége fogja eltartani őket és családjaikat Olyan interregnumért, mely nekik hazafias könyöradományokat fog juttatni, bizonyára senki sem lekesül.

Mielőtt tehát ez a kérdés országosan elfajulna, jó megismerni minden komoly szándékot és véleményt.

Ha arról volna szó, hogy a municipiumoknak meg kell tagadni a közreműködést meg nem szavazott adóknak, meg nem ajánlott ujoncoknak a beszédében, akkor a törvényesség szilárd alapja adott volna jogosultságot az ellentállás akciójának. De hát a kormánynak eszeágában sem volt egy pillanatig sem a szolgáltatásoknak kényszerű behajtása. Ezzel egy csapásra kutba esett az egész mozgalom.

Sajnos, Magyarország nem most élvezi először a költségvetésen kívüli állapot kétes gyönyörűségeit. Volt benne részünk a Bánffy-, a Széll-, a Héderváry-, a Tiszarezsím alatt. És az urak mégis csak most jutottak el ahhoz a luminózus felfedezéshez, hogy a törvényhatóságok hivatalos

kötelességének legszigorubb felfogása az önkéntes szolgáltatás közvetítését is kizárja.

Konkrét törvényre természetesen ma sem hivatkozhatnak. Mert ilyen törvény nincs. Jobb híjjában olyanféleképpen siklanak át a kérdésen, hogy a törvény nem parancsolja az önkéntes szolgáltatás elfogadását, következésképpen az ellenkezőjét nem is tiltja.

Ime ilyen kényelmű érveléssel akarják belevinni a törvényhatóságokat, hogy az állami élet megállítására vezethető rendszabályhoz hozzájáruljanak!

Bizni lehet azonban a magyar tisztviselői karban. Bizni lehet benne, hogy ez a tisztviselői kar biggadtanban gondolkodik, mint a koalíciónak nem egy „vezére“ a sok közül. Hogy látóköre szélesebb és felfogja, hogy a közjavadalnak felhasználása nem a kormány, hanem az állam kötelezettségeinek lebonyolítására vétetik igénybe. Ez a tisztviselői kar nem arra való, hogy demagógoknak legyen ágyútöltelék s romlásba jusson elkerülhetlenül maga is, a mikor a törvényesség útját elhagyja.

És ne áltassa magát senki azzal sem, hogy az a törvénytelen ágyban született állítólagos képviselői határozat, melyet az elnapolás kihirdetése után hoztak volt, a maga utasításával alapul szolgálhat a törvényhatóságok eljárásának.

A képviselőház ezen cselekedete világosan a végrehajtó hatalom gyakorlásába való alkotmányellenes beavatkozás volt. Jogcímül tehát már azért sem szolgálhat a koalíció által hirdetett államgyilkos politikának.

Amint hogy ennek a politikának nincs

más jogcíme, mint a szilaj indulat, a vak gyűlölség, mely kész csödbe és gyalázatba kergetni az államot, csak hogy megmutassa terrorizmusának hatályos erejét. Ennek támogatására pedig, biztosra lehet venni, a magyar tisztviselői kar nem kapható.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— A megyés püspök állapota. Dessesffy Sándor v. b. t. tanácsos, a csanádi egyházmegye püspökének állapotában mindegyre örvedetesebb javulás áll be. Az agg egyházfőjedelem kitünő jószinben van és hűséges titkára, Pacha Ágost pápai kamarás kíséretében már naponta kisebb-nagyobb sétákat is tehet.

— A főgimnázium köréből. A nagybecskereki községi főgimnáziumban az 1905—1906-ik tanévben a következő kegyesrendi tanárok fognak tanítani: Balácsi József igazgató, Farkas Ignác, Csintalan Pál és Kovács Endre (Ujhelyről). A világi tanárok sorában nem történt változás.

— Megerősítés. A vallás- és közoktatási min. miniszter Krizsán Gyula nagyikindai állami főgimnáziumi ideiglenes rendes tanárt, rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

— Hadgyakorlatok. Az egyes csapatok nyári gyakorlatainak sorrendje immár meg van állapítva. Minket azonban csakis a környéken folyó gyakorlatok érdekelnek, melyet a tűzérszék kívül még a 33., 37., 29. és 61-ik gyalogezrednek fognak végezni. Ezen ezredék augusztus 20—30-ig tartják dandár-, majd később augusztus 31-től szeptember 7-ig hadosztálygyakorlataikat Arad és

A „TORONTÁL“ tárcája.

Delija djevojka.

(Vitéz leány.)

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

A szemétyi magaslaton délfelé az erdő szélén egy hegyneremben szétszórva és az utas szeméitől elrejtve néhány kis ház képezi az Obadovo nevű falut. Ott verődnek a csivesiják (jobbágyok), a jecsei bégnék, Hamid Musztafának jobbágyai, mert a Szamétyi déli erdő részé legelőkeltebben együtt Musztafa bég effendinek örökös tulajdona volt.

Hamid Musztafa bég effendi egyike volt a legnagyobb dahiáknak (zsarnok), ki hatalmát ugyancsak zsarnoki módon gyakorolta. Azért az obadovói lakosok elborzadtak, mikor a „teláljuk“ (hirmondó) Hamid Musztafa bég effendinek falujukba való jövetelét kihirdette.

Éppen azon napokban, mikor Szapáry gróf hadát a felkelők szétverték, a szemétyi hegy déli szélén megjelent Hamid bég effendi telálja s kiabálva tudtul adta az obadovóknak hatalmas uruk jövetelét.

Erről tudomást véve Mrgunity Sztevo oborknevez, akinek egyetlen leánya „dilber“ (hires) Mára egy falusi legénnyel jegyet váltott, sietett a leányát házából eltávolítani, nem akarván, hogy esetleg a bég karmai közé kerüljön.

Nemsokára megpillantották a bég vasderes paripáját, mely urát vágatva közelebb hozta. A várakozó nép már a ló mozgásából tudta, hogy uruk különösen jókedvű s hogy valami ritka terv jár eszében, amit el is találtak; mert midőn a bég odaérkezett, a nép tisztelgésére harsány hangon válaszolt:

— A kereszt szétpattant, a sváb is esni fog, rájól!

A nép mellén keresztbe tette karokkal, mélyen lehajolva válaszolt:

— Igen, az isten úgy akarja.

A bég elkísértette magát a faluba s egyenesen Sztevohoz lovagolt, a hol leszállva, a népet némi utasításokkal elbocsájtotta.

Mielőtt Hamid bég a szobába belépett volna, megállt s mintha szempillantásaival valakit keresne, szétnézgetett a házi lakók között, míg Sztevo felszólalt:

— Tudom, hogy kit keressz derék bég effendim, de Mára leányunk sürgős ügyben Koprivnyák faluba ment, némi intézkedéseket megtenni közölgő lakodalma, hogy a miria (házassági adó) minél szebb legyen.

Sztevo azért említette a miriát, mert azt gondolta, hogy evvel megnyeri a béget és ez el fog állni attól, hogy leánya után érdeklődjék.

A bég mosolyogva, de erős hanggal felszólalt:

— Miriát csakis a vőlegény szülei kötelesek fizetni; de dicsegetre méltók a menyasszony és annak szülei is. a kik arról gondoskodnak. Én azonban nem követelek tőled miriát, Sztevo, mert mint oborknevezem úgy is többször adtad jelét hozzáam való hü ragaszkodásodnak; azért is téged neveztelek ki a falu főnökének. De most más teljesítendő kötelezettségedről van szó, illetve a leányodnak, mint menyasszonynak kell régi jogom alapján velem leszámolnia, a mit én azonban, mint tudod, fiamra ruházok át, de ezen szándékomról Márát is kell értesítenem; továbbá néhány idevágó utasításomat is hozzá kell intéznem. Küldjete tehát érte, hogy rögtön térjen vissza haza.

Sztevo és családja tudták, hogy ellentmondásnak nincs helye. Ők a béget jól értették; tudták, hogy mit akar a bég s azért elborzadtak saját gondolataiktól is, de segíteni mit sem lehetett, feltétlenül kellett Mára után küldeni, sőt a bég elé vezetni.

A bég zsarnoki szokásához ragaszkodva, nem akart elállni a menyasszonyok fölötti ott azon időben divó jogától, azért bement Sztevo egyik szobájába s azt kívánta, hogy őt Mára jöveteléig egyedül hagyják.

Amíg Hamid Musztafa bég a szobában a

Szapáry hadáról vett hírek örült, addig Sztevo, aki azt a hirt hallotta, hogy a „sváb“ Boszniában nagy hatalmával mélyebb s mélyebbre behatol, törött szívvél biztatta kintlevő rettegő bajtársait, hogy ne féljenek semmit, mert a keresztnek mégis győznie kell s ennek következtében azután Hamid hatalma is megtörik. Így beszélgetve, nem is vették észre, hogy Mára lóháton egy legény kíséretében közeledett. A ki Márát kísérte, az Szrgya nevű, 19—21 éves, erős, bátor legény volt, akinek bátorságáról „guszle“ mellett dalolták s a kit „Szrgya-zlopoglegya“ néven dalukban emlegették.

Szrgyáról mesélték, hogy csoda ereje volt. Midőn Szrgya lováról leugrott s a ház előtt állókat „adj isten“ szóval megtisztelte, csak akkor vették észre, hogy már Mára is ott van.

Szrgya be akart rohanni Hamid béghez s őt arra kényszeríteni, hogy minden becsületes érzelmet sértő előjogáról lemondjon. De mikor azt hallotta, hogy a bég ezen előjogát fiára ruházta át és hogy a fia még nincsen ott, Mára könyörgésére is — dühét lecsillapította s szándékától elállt, sőt Mára kérésére haza is ment.

Mielőtt Szrgya eltávozott, azt a hirt közölte, hogy a svábok hihetetlen gyorsasággal s nagy erővel haladnak előre s pár nap mulv Szarajevóban lesznek.

Ez pedig bátorságot adott Marának, úgy, hogy minden félelem nélkül ment be Hamidhoz.

Mára szokás szerint mellén keresztbe tett karral, mélyen lehajolt Hamid bég előtt, a bég pedig közölte vele, hogy fiára ruházta fölötté való jogait.

A leány nem szólt semmit, hanem látszólagos teljes megadása jeléül lehajolva, megcsókolta a bég kaftánjának szélét.

Mikor a bég nargiliját a fekete kávé mellett kiszívta, kezével intett Marának, tudtul adva neki, hogy távozhat, mert imádkozni akar.

Mig a bég a szobában imádkozott, Márát odakint különféle kérdésekkel ostromolták a bégre vonatkozólag, mikre alig győzött válaszolni. Mikor szülei Mára beleegyező választ meghallották,

Lippa között, amikor ez ezredék Lippán és M. Radnán lesznek beszállásolva. Augusztus 7-én a katonaság távozik innen Facsetra, hogy a Lugos felől jövő 46., 43., 101. és 29-ik gyalogezredekkel összeütközve gyakorlatozzon. Itt a 7-ik hadtest összes ezredei összpontosulnak és a lefuvás szeptember 12-én Lugos és Facset környékén lesz.

— **Gyászmise.** Néhai dr. Mandrovits Pal orvos halálának feléves fordulója alkalmából ma délelőtt fél 11 órakor a gör. kat. szerb templomban gyászmise (parasztos) volt, a melyen a család tagjain kívül nagyszámu közönség is résztvett. A gyászmisén, melyet Sztraity György esperes-plébános végzett, a nagybecskereki szerb egyházi dalárda szép alkalmi dalokat énekelt.

— **Arató-ünnep** Szép ünnep volt vasárnap, mint lapunknak írják, Tauber Ottó padói nagybirtokos uradalmán. Az aratói munkák szerencsés bevégeztével ugyanis az uradalom 150 munkása számára a földes ur fényes arató-ünnepet rendezett. Zeneszóval, buzakosorokkal vonultak az aratók a jolánmajori pusztára, hol bőséges lakoma várt rájuk, melyen mindvégig lelkes meleg hangulat uralkodott. Az egyszerű munkásemberek szép szavakban éltették a szeretett földesurat, ki válaszában szorgalomra, becsületességre s hazaszeretetre buzdította őket. Itt leomlottak a társadalmi válaszfalak s munkaadó és munkás egygyé forrottak a kölesönös jóindulatban. Lakoma után vig táncra perdültek az aratók s a lelkes, szép ünnepnek csak a késő éjjeli órák vetettek véget.

— **Pör a nagyszentmiklósi vasút ellen.** A hmvásárhely-makó-nagyszentmiklósi vasút által kisajátított földök tulajdonosai Makón nagyon türelmetlenek, mert a vállalat a hátralékos 30 százalékos pórt még ma sem fizette ki. Négy földtulajdonos pórt is indított Meskó Sándor főispán, Náway Lajos alispán, Farkas József polgármester, Náway Lajos dr., Csáthó Zsigmond dr. csongrádi főispán, Csátrics Lajos csongrádi alispán, Fekete Márton főmérnök, Juhász Mihály Hódmezővásárhely polgármestere, Gená Gyula főmérnök, Kovács Sebestyén Aladár műegyetemi tanár és Pallós Armin vállalkozó ellen. A négy ügyben tegnap volt a tárgyalás Makón s a bíróság a felpereseket keresetükkel elutasította azon az alapon, mert a hitelesítési eljárás után nem szükséges pórt indítani, hanem mindjárt végrehajtást lehet kérni.

— **A kánikula.** Vasárnap délután 2 óra 52 perckor lépett az ideai uralkodó planéta, a nap, az oroszlan jegyébe; a jelenleg sötét esti égbolton a Sziriusz csillag jelenik meg ragyogó fényben, mely augusztus 24-ikéig uralja az eget. Nálunk a kánikula rendszerint ebben az időben

lép föl s könnyen lehetséges, hogy az Észak-Amerikában uralkodó óriási hőségből újból kapunk egy jó adagot.

— **Pályázat ösztöndíjakra.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a budapesti keleti kereskedelmi akadémia egy hallgatója részére alapított 600 koronás és a budapesti felső ipariskola egy tanulója részére alapított 400 koronás ösztöndíjra. Mind a két ösztöndíjra csak a kamarai kerületben (Temes-, Torontál- és Krassó-Szörény megye) illetékességgel bírók, vagy ott szülőik pályázhatnak. A szabályszerűen bélyegezett kérvények f. évi augusztus 20-áig a kamara titkári hivatalában nyújthatók be. Azok, akik a keleti akadémia ösztöndíjára pályáznak, kötelesek igazolni, hogy egy felső kereskedelmi, vagy más középiskolát legalább is jó eredménnyel végeztek, vagy az intézet első évfolyamát megfelelő eredménnyel halgatták. A felső ipariskola ösztöndíjára pedig azok a legalább is 15 éves tanulók és iparossegédek pályázhatnak, akik a nevezett intézetbe akarnak lépni. Rendes tanulóknak a négy középiskolai osztályt jól végzett tanulók, vagy felvételi vizsgát tett segédek vétetnek fel. Az intézet egyéves önkéntességi jogra képesít.

— **Temesvári építőmunkások sztrájkja** Temesvárról jelentik: Csak nemrég jött létre tudvalevőleg a temesvári építőiparosok és munkások között az egység, ennek dacára máris egy újabb sztrájkról kell beszámolni, amely ugyan nem általános, csak részleges természetű. A dolog úgy áll, hogy az izraeli hűközség palotájának építkezésénél Vojgi Ernő építész szombaton 30 olyan munkást bocsátott el, akiknek teljesített munkájával megelégedve nem volt. Az említett munkások ugyanis munkaadójuk iránti daczból olyan lassan dolgoztak, hogy két napi munkájukat bátran végezheték volna egy nap alatt. Az elbocsátott munkások ezért ennél az építkezésnél alkalmazott mintegy 140 munkást általános sztrájkra ösztökélték, akik tényleg már tegnap nem is állottak munkába. A dolog bejelentették a főkapitányságnál, amely immár a szükséges intézkedéseket megtette. — Itt említhetjük meg, hogy az Anheuer-féle pénzszekrénygyár 23 lakatosa szintén beszüntette a munkát és a gyár vezetőségétől 30 százalékos béremelést követeltek. A gyár vezetősége a lakatosok követelését nem teljesítette és az összes lakatosokat elbocsátotta, munkakönyveiket pedig a főkapitányságnál deponálta. Az elbocsátott munkások testületileg megjelentek a főkapitányságnál és panaszt tettek a gyár vezetősége ellen. A főkapitányság áttette panaszukat az iparhatósághoz.

— **Garázda após** Halász Kósza nagybecskereki napszámos tegnap alaposan felöntött a garatra s részeg állapotban elment fiához, Halász Györgyhez, aki Ország Péter szőlőjében vincellér. Az öreg Halász itt minden

ok nélkül civakodni kezdett a fiával s oly nagy lármát csapott, hogy a konyhában foglalatokodó Halász György né ijedten futott ki a kertbe s apóst rendreutasította. Az emiatt annyira dühös lett, hogy egy karóval fejbeütötte menyét, aki menten eszméletlenül esett össze. Az asszonyt súlyos sebével a kórházba szállították, a garázda apóst pedig letartóztatták s átadják az ügyészségnek.

— **Lázadó fegyverek.** Aradról jelentik: Szombaton délután három súlyos várfogsággal büntetett fegyverest küldött ki az egyik profosz két fegyveres őr kíséretében, hogy a várban kerti munkákat végezzenek. A fegyverek áskál és kapákkal felszerelve mentek a kijelölt helyre. Utközben összebeszéltek, hogy a vörösszakálú profoszt, aki kegyetlenül bánk a rabokkal, megátadják s végleg leszámolnak vele. A fegyverek nyugodtan végezték el munkájukat. Az idő már előrehaladt, amikor a rabok fegyveres őrök kíséretében visszatértek a fogházba. Egy őrizetlen pillanatban az éppen velük szembefövő profoszra vetették magukat s ásókat és kapákat, amelyeket a raktárba kellett volna vinni, ráemelték. A börtönfelügyelő látva, hogy komoly veszedelemben forog, segítségért kiáltott. A rabok erre még adázabb dühvel támadtak a porkolabra, aki valószínűleg áldozatul esik a dühöngő fegyvereseknek, ha a két őr és a fogház elé szolgáló kirendelt katonai őrség a segélykiáltásokra elő nem siet és a profoszt szorongatott helyzetéből ki nem szabadítja. Az őrség csak erőszakkal beldolgozhatott a fellázadt rabokkal. Kettős őrizettel kísérték őket szigorú magánzárkába. Erős bűncsekkbe verve, külön cellákba zárták el és legközelebb a haditörvényszék elé állítják őket.

— **Tizenhárom éves gyilkos.** Az aradmegyei Magyarpécska község lakosságát, mint lapunknak jelentik, nagy izgatottságban tartja egy gyilkossági eset, amelynek hősei egy 13 és egy 16 éves inasgyerek. A gyilkosság részletei a következők: Barkóczy Béla pécskai kötelelmesternél mint inasok voltak alkalmazva Halasi Antal 16 éves és Libek Gyula 13 éves kötelesinások. Mult este a ház előtt üldögélt a két inas és diskuráltak, miközben egymást gunyolták; Halasi Antal parasztnak nevezte Libek Gyulát, mire az visszavágta a cimboráját. Halasi Antal végre botot ragadott és végig vágott Libek Gyulán, aki erre kirántotta zsebkését és Halasi Antal oldalába szurta. A megszurtt inas azonnal összeesett és elájult s tegnap reggel kinos szenvedések között meghalt. A 13 éves gyilkost a csendőrség letartóztatta.

melyet a bégnek adott, meg voltak elégedve s azzal vigasztalták őt, hogy addig míg a bég fia jön vele leszámolni, addig már a sváb hatalma rájuk is kiterjedt és Hamid Musztafa zszarnoki terveinek véget vet, mire mindnyájok mellől mély fohászokdások törtek ki.

Hamid bég elvégezte imáját és vasderes paripájára felülve, kikisértette magát a falu végéig hazafelé.

A napok multak, az obadovaiak türelmetlenkedni kezdtek, mert Hamid látogatása óta már három napja mult és a svábok még mindig nem voltak Szarajevóban. Hallották azt is, hogy Dobojnál nagy tüközet van készülöbe s hogy Hamid Musztafa béget is oda hívták a többi felkelővel.

Már csak két nap választotta el Marát menyegzőjétől és Hamid fia Uszein agity effendi még mindig nem jelentkezett a leszámolóra.

Az obadovoiak között az a hír járta, hogy Hamid bég Dobojnál az ütközetben elesett s ök ennek tulajdonították Uszein kimaradását.

Már Mára szülei és velük az egész falu örülni kezdett annak, hogy a közelgő menyegző századok óta az első lesz, amely tisztán keresztény szertartás mellett fog végbemenni. De jaj! az örömmek váratlanul véget vetett az obadovoi sikáson csakhamar ott termett „telái”, ki a falusiakkal tudatta, hogy Uszein jön. Alig hangzott el a faluban a telának híre, Uszein agity effendi egy „csaus” (kísérő vadász) kíséretében már ott termett a faluban. Mikor Sztévó látta, hogy Uszein kíséretével házához közeledik, oborknezi tisztségében elébe szaladt s bevezette őt tetözete alá. Uszein bement Sztévó egyik szobájába és a „csaus” egy kresalinkával (hosszucsovű fegyver) felfegyverezve, a konyhában, mint ajtóór, helyet foglalt.

Uszein parancsára Marának be kellett hozzá jönnie, de azt pillanatnyira megátolta Szrgya völégénye, aki Uszeinhez be akart rohanni s vele férfiasan leszámolni. Mára azonban biztatta Szrgyát, hogy ő szép szóval fogja Uszeint ember-telen szándékáról lebeszélöi s hiszi, hogy Uszein

könyörgésének helyt fog adni, annyival inkább, mert Uszeint azóta ismeri, mikor még gyermekek voltak és együtt játszottak.

Szrgya nagynehezen engedett és Mára bement.

Uszein szerelmes szavakkal fogadta a leányt, de amidőn ölelő karjaiba akarta őt zárni, Mára egy lépéssel visszahúzódt, kérve, hogy álljon el szándékától. Uszein azonban rá se hederített, hanem átkapta Mára derekát. Arra a leány ugyanabban a pillanatban rejtett kését kirántva, azt Uszein szívébe döfte. Uszein összerogyott. Mára azonban ártatlansága védelméért vivott küzdelemből győzelemittasan kiugrott a kintálló csausra s biztos karjával ezt is a földre terítette s elragadva tőle a kresalinkát, az ajtó előtt kilőtt vele.

Mikor a kresalinka eldurant, az egész falu rosszat sejtett s mind odaszaladt az oborknez házához. Mára rokonai már összeszedett holmival készen álltak az elindulásra. Mrgunity Sztévó az összecsoportosult népek elmondta a történeteket, mire a nép zajosan kitört:

— Valóban Sztévó Isten van veled! Marád igazi „delija djevojka”.

A nép értesülve a történetekről, egyesek menekülni akartak, mások pedig Sztévóhoz csatlakozva elhatározták, hogy az esetnek következményeit bevárják, ha meg is kellene halniok. A zaj közepette váratlanul Szrgya jelent meg lóháton, akinek a megtörténeteket már a falu szélén tudtul adták. Szrgya Rogaticáról hazasiertett azon hírrel, hogy a svábok már Szarajevóban vannak és hogy Musztafa bég Dobojnál valóban elesett. Azért azt javasolta a népek, hogy Szarajevó felé vonuljon s Philipovichhoz folyamodjék oltalomért.

Szrgya javaslatát lelkesen fogadták s egy óra mulva már az egész falu késekkal felfegyverezve az erdősegeken keresztül Szarajevó felé vonult, otthagya üres falujokat a két török hullájával.

Már három hónapja mult, hogy Boszniában katonai hatóságok működtek. Szamétyi kerületben, ahol parancsnok voltam, nem épen simán ment a dolog, de szigorú intézkedésekkel sikerült a békét helyreállítanom, úgy, hogy rövid idő mulva békeség uralkodott s már hallatszottak a jókedvű nyájörzök rég nem hallott vig danái.

Egy reggeli napon Jóvo teláom kíséretében szobámban jelentkezett egy bosnyák keresztény, akit Jóvo Mrgunity Sztévónak mutatott be, kérve engem, hogy Sztévót meghallgassam s kérelmének helyt adjak, hozzáadva:

— Uram, válassz el a komaságot egy delija leánytól. Itik, hogy delija komája is legyen. Sztévónak delija Mára leánya van, aki hozzáálló völégényhez „Szrgya Zlopogledja” hoz meggy férjhez. Sztévó amidzsám (rokonom) mint obadovoi oborknez megérdemli, hogy leányának deli lakodalma legyen.

Mig Jóvo beszélt, Sztévó összekulcsolt kézzel mosolyogva nézett rám és jóváhagyólag intett fejével.

A komaságot elvállaltam és az új rokon-ságot, változtatásan megcsókolva vállainkat, meg-erősítettük.

Sztévó egész boldogon sietett hazafelé, hogy az új komát fogadják, mert megígértem, hogy azon napon, még aksam (este) előtt felkeresem új rokonaimat.

Ugyanazon napon a délutáni órákban teláom kíséretében lóháton indultam Obadovo felé. Már messziről látható volt a nép, mely a falu bejártánál várta a delija leány komáját.

Leszállva lovarról, Sztévó lakása felé mentem, ahol egy erős legény vasderes paripámot tartotta s mellette egy magas, erősen kifejldött leány állott.

A leány, kinek nagy kék szeme az égbolt színével vetekedett, varázsként hatot rám. Szép fejét, melyről selyem haja egyfonatba széles hátán lefolyt, konstantinápolyi „föz” diszította. Fejlett mellét himzett „pamuklia” borította; derekáról sarkáig széles tarka „dimlie” omlott le, mely

TÁVIRATOK.

A helyzet.

Győrvarmege határozata.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ ered. távirata.) A szélsőségek politikusaik zürzavaros koncertjébe most egy komoly, okos hang vegyült. Ez a hang, amelyet élénken pertraktálnak politikai körökben, Győrvarmege határozata. Ez a határozat némileg elüt azoktól, melyek ezidő szerint a megyeházák termeiben nap-nap után keletkeznek. Győrvarmege törvényhatósága ugyanis a passzív rezisztencia egyedül üdvözítő politikáján kívül is lát még egyet és mást. Nevezetesen látja azt, hogy az ország közállapotai szomorú, elhagyatott állapotban szünylőnek, hogy olyan tanácskozási modor kapott lábra, amely az ország tekintélyét sajnálatosan alászállítja és látja azt, hogy ez az állapot az ország polgárainak személy- és vagyonbiztonságát veszélyezteti. Elhatározta tehát, hogy ez irányban úgy az országgyűléshez, mint a koronához fel fog irni. Komoly szó ez, melynek hatástalanul elhangzania nem volna szabad. Ez a helyzetnek olyan nézőpontról való felfogása, mely szükségszerűleg kell hogy általánossá váljék az egész országban.

Ujabb béketárgyalások.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Egyes lapok egész határozottsággal foglalkoznak újabb béketárgyalások hírével. Erre vonatkozólag felhivatalosan a következőket jelentik:

„Mi a magunk részéről kétségtelennek tartjuk, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök a legnagyobb készséggel és előzékenységgel áll rendelkezésre újabb tárgyalásokra. Viszont tudjuk azt is, hogy ebben a pillanatban a koalíció politikai vezetői közül ugyszólván senki a fővárosban nem tartózkodik. Éppen ezért e pillanatban pozitívumnak az újabb béketárgyalásokat nem is vesszük, noha tudjuk azt, hogy Fejérváry Géza bárót missziójának megfelelőleg legelső sorban és állandóan a kibontakozás egyengetésének módzatai foglalkoztatják“.

alatt szép lábain csinos bocskorok voltak láthatók.

A leány dalisan nézett ki, mert a hátára vetett kocsalinka és az övén lógó hatalmas éles kés igazi vitéz benyomást tett.

Meglepetve ezen látványtól, megálltam, de ebben a pillanatban Sztevó oda kiáltott a paripámat tartó legényhez és a leányhoz:

— Szrgya! Máro! Itt van deli kománk, a ki Dobojnál a Hamid kutyafajzatnak fejét levágta s azért tőle emlékül vasderes paripáját magával hozta.

Szrgya tüstént kezemet és kardomat, azután Mára fegyverét és kését megcsókolta, mely példáját a többiek is követték. Azután Sztevó Mára leányától egy darab papirost átvéve s nekem nyujtva, így folytatta:

— Nesze, ebből meggyőződhetek deli komám uram, hogy Mára leányom kicsoda. Pilipovics elismerte az ő „deli“-ségét.

Az átnyujtott papiros Mrgunity Sztevó leánya „deli Mára“ nevére kiállított „Waffenschein“ volt, melyben meg lett engedve, hogy a nevezett fegyvert viselhesen.

Mindezek után további kérdezősködésemmre és Sztevó szavaira végre mindent megértettem. Tőlük hallottam, hogy kinek a paripáját birtam tulajdonomban. Ők csakugyan azt hitték, hogy Hamid Dobojnál az én kezemtől esett el s hogy így jutottam a paripához, ho'ott Hamid eleste után a lova az ütközetben véletlenül került vitézeim közé és ezek útján jutott birtokomba, de én mégis meghagytam az obadovoikat hitükben.

Tisztában voltam a Mára iránt tanusított különös tisztelettel, mely kezdetben rejtélyes volt előttem. Mára megboszlta az addig megszegyénített leányokat; megvédelmezte a leány tisztaságát. Ő semmisítette meg a „d-hia“ utolsó sarját. Őt megillette a fegyverviselés, amit Philippovics boszniai hadvezér is beismert, mert tényleg „delija djevojka“ volt.

Dankulov Péter.

A pénzügyi helyzet.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ ered. távirata.) Felhivatalosan jelentik: Az állam pénzügyi helyzetéről különféle formában napvilágot látott kombinációk pozitív alapot nélkülöznek. Ez idő szerint senki sincs, aki az állami bevételeknek a folyó év második felében való alakulásából, főleg az adómeztágadásokból, messzemenő következtetéseket vonhatna. Hogy a kormány a rendelkezésére álló összes törvényes eszközökkel minden fennakadást tőle lehetőleg elhárítani és a közbittel és a vele sokszorosán összekötött magán-gazdasági érdekeket megóvni törekszik, ez a kormánynak annyira elemi kötelessége, hogy ezt külön erősíteni fölösleges.

A magyar tisztek kiképzése.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ ered. távirata.) Mint Bécsből jelentik, a hadügyi kormány elhatározta, hogy hadiskolákat létesít a magyar tisztek kiképzésére.

Az osztrák belügyminiszter a királynál.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Ischlből jelentik, Bylandt-Rheidt gróf belügyminiszter odaérkezett s ő felsége a minisztert tegnap kihallgatáson fogadta. Bylandt-Rheidt gróf, aki délután résztvett az udvari ebéden, ma reggel visszatért Bécsbe.

A német császár és a cár találkozása.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, az ottani kormánykörökben nagy politikai jelentőséget tulajdonítanak a björköi találkozásnak. A Novoje Vremja szerint a két uralkodó tanácskozása tisztázni fogja a bonyodalmas keletázsiai kérdést. Valószínűnek látszik, hogy a találkozón megbeszéltek a német-francia-orosz szövetség alapjait. Ez a szövetség nemcsak Ázsiában, de Európában is éreztetni fogja hatását. A találkozás előtt a cár és a császár táviratokat váltottak.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni lapok egy-két kivétellel hallgatnak a björköi találkozásról. A „Times“ írja, hogy az egész ügyön meglátszik a német császár keze. A találkozás körülményeiből kétségtelenné válik ez, hogy a német császár e találkozás apaságát nem tudja letagadni.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ ered. távirata.) A francia lapok a császár és a cár találkozását kizárólag a francia kérdésre való tekintettel, egyoldalúan nézik. Arra egyáltalán nincsenek tekintettel, hogy a találkozás kedvező lehet az orosz belpolitikai viszonyok alakulására.

Az államvasut új igazgatói.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kotányi Zsigmond és Szájbély Kálmán a magyar államvasutnál igazgatókká nevezettek ki. A kinevezést legközelebb publikálják.

Összeütközés a tengeren.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Fiuméből sürgönyzik, a „Szapary“ nevű Adria-gőzös összeütközött a „Chiasinon“ nevű francia gőzössel. Az utasokat és a személyzetet megmentették.

Az orosz forradalom.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Berinből sürgönyzik, Libauban a matrózok fellázadtak. A hatóság nem birt a fellázadt matrózokkal, mire gyalogságot vezényeltek ki ellenük. A katonáknak sortűzet vezényeltek s megparancsolták nekik, hogy a mellre célozzanak. Két sortűz után sem esett el azonban egy matróz sem, mert a katonák a levegőbe lőttek. A katonaságot erre visszavezényelték a kaszárnyába.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Lodzból sürgönyzik, tegnap egy magánlakáson fölfedeztek egy bombagyárat. A lakás tulajdonosát letartóztatták.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Varsói jelentés szerint tegnap ott az utcán agyonszurtak egy titkos rendőrügynököt.

Az orosz-japán háború.

Budapest, július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Newyorkból sürgönyzik: Postsmouthban az első tárgyalások a fegyverszünet kérdésére fognak vonatkozni. A japánok nem idegenkednek ettől, feltéve, hogy a fegyverszünet egy hónappal tovább nem fog tartani. Az egyik japán delegátus, Komura báró abban látja a japánok diadalának hármass okát, hogy igazságos ügyért harcoltak, nem ismerték a korrupciót, és hogy a nép egyszerű életmódhoz szokott.

Budapest július 26. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Frankfurter Zeitung“nak jelentik Tiencsinből: Egy július 21-én megjelent császári rendelet beszünteti az ijjászást és az elavult fegyverek, ugyszintén a régi egyenruhák használatát. Az összes csapatokat modern módra fegyverzik és szerelik fel. Az ujtás japán kezdeményezésre történt.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1905. július 26.

A készárutizlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	100 kilogr. ára		Kilós	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki uj	76	—	—	80	17.35	17.45
Pestvidéki uj	76	—	—	80	17.05	17.25
Bánsági uj	76	—	—	80	17.—	17.15
Bácskai uj	76	16.45	16.60	80	—	—
Rozs elsőrendű					12.60	13.05
„ másodrendű					12.45	12.65
Árpa takarmány					11.70	11.90
„ égetni való					11.60	11.70
„ sörfőzésre való					0.—	0.—
Zab					13.40	13.80
Tengeri bánsági					15.60	15.80
„ másnemű					—	—
Repcse káposzta					—	—
„ bánsági					—	—
Köles					0.—	0.—

Határidő-üzlet.

Budapest, július 26. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek. Deli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) 16.00— —
 Buza (áprilisra) 16.52— —
 Tengeri júliusra) 16.46— —
 Tengeri (májusra) 11.36— —
 Zab (októberre) 11.56— —
 Rozs (októberre) 12.98— —

Dr. Brájer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Nyiltér.*)

Igen alkalmas utazásoknál.
 Rövid használat után nélkülözhetetlen.
 Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bisonyiványi Kálmán Bécsben,
 1887. júl. 8-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtisztító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizet nem elégségesek. A foghúson mindig újólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban oly frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturált államokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

(217—21.10)

*) Az orvos alatt közölkésként nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybeeskerekre, illetve Nagybeeskerekéről.

Érvényes 1905. május hó 1-től.

Erkezik:

- a) A nagybeeskereki pályaudvarra:
 - Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 - Panesovárról: délután 5 óra 40 p.
 - Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
 - Szegedről: (motorkocs) d. e. 9 óra 37 perc.
 - Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.
- b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarra:
 - Zombolyáról, Versezről, Alibuzáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
 - Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 23 p.
 - Panesovárról: reggel 8 óra 27 p.
 - Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

- a) A nagybeeskereki pályaudvarról:
 - Panesóvára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 - Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
 - Szegedre: (motorkocs) d. u. 1 óra.
 - Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybeeskerek-bégaparti pályaudvarról:
 - Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
 - Temesvár, Versez, Antalffy—Panesova és Alibuzára: reggel 3 óra 33 p.
 - Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
 - Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

1186. kig. szám. 1905. 665-32

Árlejtési hirdetmény.

Tarras község előjárója a tulajdonát képező községi épületek, mint *község-háza, jegyzői lak., paplak., tanítói lak., iskola és nagykorcsma* tartozási munkálatainak (kőműves, ács és asztalosmunkák) biztosítása céljából folyó évi július hó 31-án d. e. 10 órakor a községi tanács-teremben szóbeli nyilvános árlejtést tart, amelyre a vállalkozók ezennel meghívattak.

Az árlejtés külön fog megíratni a kőműves és ács, és külön az asztalos munkákra.

Vállalkozók kötelesek az árlejtés megkezdése előtt 50 korona bétálpénzt letétbe helyezni.

Egyéb feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Tarrason, 1905. évi július hó 24-én.

A község előjárója.

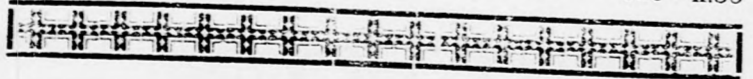

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cim a kiadóhivatalban. 529-x.36

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

613-104.59

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybeeskereken.

Telefon 178.

Értesítés.

Telefon 178.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az ország egyik legnagyobb s legjobb hírnévnek örvendő pénzintézetének, a *Pesti magyar kereskedelmi banknak* az egész vármegye területére kiterjedő képviseletével megbízattam; ehhez képest mindennemű hitelműveleteknek lebonyolítását, különösen új törlesztéses kölcsönök kieszközölését, vagy a régiék konvertálását elvállalom, s a lehető legjutányosabban közvetitem.

A kölcsönök 4% vagy 4 1/2%-os záloglevelekben engedélyeztetnek, s 95 1/2-96%-os, illetve 97 1/2-98%-os árfolyam mellett számoltatnak el; az annuitások:

10 évi tartamra 4%-os alapon	12.50%/o,	4 1/2%-os alapon	13%/o,
15 " " " "	9.10%/o,	" " "	9.60%/o,
20 " " " "	7.60%/o,	" " "	8.10%/o,
25 " " " "	6.70%/o,	" " "	7%/o,
30 " " " "	6.15%/o,	" " "	6.50%/o,
35 " " " "	5.75%/o,	" " "	6.10%/o,
40 " " " "	5.40%/o,	" " "	5.75%/o,
45 " " " "	5.20%/o,	" " "	5.60%/o,
50 " " " "	4.90%/o,	" " "	5.35%/o.

Ezen feltételek azonban csak általános jellegűek, s a mennyiben nagyobb szabású ügyletek lebonyolításáról van szó, a melyeknél teljes biztosítékot nyújtó jelzőköt köttetnek le, esetről-esetre még kedvezőbb feltételek is érhetők el.

A kölcsönök lebonyolításához a jelzőkul felajánlott ingatlanok legújabb keletű telekkönyvi kivonatai s a megfelelő kataszteri birtokívek elégségesek.

Irodái helyiség: a *gőr. kel. szerb. egyházközség főutcai bérépületében*; bejárat a Szerb-templom-utcai részen (az Első Magyar Általános Biztosító Társaság irodájában).
Nagybeeskerek, 1905. évi július hó 18-án.

661-32

ANTALFFY ZSIROSS MIHÁLY, ny. vm. főszámvevő.

Házvétel.

Bérbe kerestetik egy 6-8 szobás lakás, lehetőleg istállóval.

Egy ilyen ház

esetleg megvétetik.

Cim

a kiadóhivatalban.

(672-6.1)

A Tomaseváci-utcában fekvő Greszmann-féle házban levő

magtárak

1905. évi augusztus 1-ére kiadók.

Ügynökök díjaztatnak.

Cim a kiadóhivatalban.

(671-6.1)

A „Nagyszebeni

általános takarékpénztár" előnyös feltételek mellett engedélyez törlesztéses jelzőkölcsönt földbirtokra, 628-25.5 házakra és ad

építési hitelt.

Bővebbet: **Breitner Zsigmond** kerületi ügynöknél, Törökbeese.

Torontálvármegye alispánjától.

18002/1905. szám.

662-32

Hirdetmény.

Torontálvármegye székházában a központi fűtés- és vízszivattyúberendezés átalakítása folytán a következő gépek, illetve berendezési tárgyak jutányos áron eladóak, és pedig:

Egy drb 30 lóerejű gőzgép, Tangyes szabadalma.

Egy drb 15 lóerejű gőzgép, Tangyes szabadalma.

Két drb fekvő hengeres gőzgyűjtővel és 42 vízerővel bíró, Belleville rendszerű befalazott gőzkazán, egyenkint 59-64 m² tüzfelülettel.

Egy drb ugyanolyan rendszerű gőzkazán 30 m² tüzfelülettel.

Egy drb előmelegítő.

Két drb gőztápszivattyú, Klein szabadalma.

Egy drb Körting-féle gőzsugárszivattyú (Injektor).

Két drb Ganz-féle váltó-á amfejlesztőgép teljes felszereléssel.

Két drb gőzszivattyú víztermelésre óránként 6000 liter szívóképeséggel, Klein szabadalma.

A fent körülírt berendezési tárgyak a vármegyeház gépházában bármikor megtekinthetők és bővebb felvilágosítás a hivatalos órák alatt az alispáni, illetve a m. kir. államépítészeti hivatalban nyerhető.

A venni szándékozók felkéretnek, hogy ajánlataikat legkésőbb folyó évi október hó végéig hozzám nyujtsák be.

Nagybeeskereken, 1905. évi július hó 28-án.

Az alispán helyet:

Vinczevidy, főjegyző.

5887/1905. szám.

666-3.1

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött kumáni második **segédjegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással egybekötött javadalmazás 1000 korona készpénzfizetés és 40 korona utiátalány.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényüket 1905. évi szeptember hó 1-ig a törökbecsei járás főszolgabírájához nyujtsák be.

A később érkezett kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

Törökbecsén, 1905. évi július hó 22-én.

Dr. Csávossy Ignác, főszolgabíró, vm. tb. főjegyző.